

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; lánchíd, budapesti napló; nézetek az időségi sajtóról hazánkban, nemzeti játékszin, 'sa'l.) magy. tud. társaság; felvilágítás a Nemzeti Ujság egy hevesmegyei cikkjére; a hasonszenvi gyógyrendszer diadalmi; esztergommegei közgyűlés; 1840ik év a részvényekre nézve; 'sa'l.) Anglia (Irland helyzete és O'Connell izgatása; 'sa'l.) Franciaország (a király válasza az akadémia üdvökvánatára; kamraülések; Franciaország 's Buenos-Ayres közt a béke megkötöttség; 'sa'l.) Törökország (a porta határzata; Arábia. Olasz és Oroszország.

Magyarország és Erdély.

Ö cs. 's apost. kir. Fels. a' szombathelyi káptalanban Eberl Mihály eddigi örkanonokot énekes-kanonokká, Laky Károly pápoczi prépostot örkanonokká 's Krancsics József alsó-lendvai főesperest pápoczi préposttá; Rác József kalocsai főkáptalanbeli kanonokot a' bold. Szűz kigyórtki címzetes prépostjává; Kreminger Antal alesperest és szegedi plébánost csüppe-fői címzetes préposttá; Lónyay János udv. és kancelláriai előadó tanácsost Bihar megye helyettes-főisp. hivatalától saját kérelmére legkegyelmesebben fölmentvén, ugyanazon megye helyettes-főispánjává Tisza Lajos alispánt, Vághy Ferencz váltó-feltörvényszéki ülnököt a' h é t s z e m é l y ü - t á b l á h o z váltóügyekben előadó ülnökké; Reviczky Dienes eperjesi kerületi táblai ülnököt a' debreczeni váltó-törvényszék ülnökövé; a' tenger melléki kam. javak ideiglenes felügyelőjévé pedig Czernkovic József cs. kir. közöns. udv. kamrai fogalmazó gyakornokot méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni. A' pesti kir. tud. egyetemen a' pragmaticai és közönséges történetek megürlt tanítószékére Reisinger János bölcselek. tanárt, kegy. rendbeli áldozó-papot 's a' történeteknek a' szegedi lyeumban tanítóját; a' hétszemélyü - tábla váltó-ügyekbeni osztályánál benyújtó-iktatóvá Szél Kristóf vas-megyei főszolgabíró, kiadóvá pedig Rosty Zsigmond fehér-megyei aljegyzőt; továbbá a' váltó-feltörvényszéknél tanács-iktatóvá Fogarasi János ügyvédet, benyújtó-iktatóvá Czere Benjamin nádori irnokot, 's kiadóvá Gály Vincze m. kir. udv. kancelláriai fogalmazó-gyakornokot méltóztatott kinevezni. Váltó-törvényszéki irnokokká kinevezettek: a' váltó-feltörvényszékhez Ybel Lajos kir. ítélő-táblai járulnok és Novák Kálmán; a' pozsonyi váltó-törvényszékhez Pechata Lajos m. kir. udv. kamrai fogalmazó-gyakornok 's Gerhauser Gusztáv ügyvéd; az aradi váltó-törvényszékhez; Olexa István ungvári kam. urodalmi gyakornok, 's Paulovics János munkácsi káptalani ügyész; a' károlyvárosi váltó-törvényszékhez Kossuth Gábor varasdi harminczad-tisztviseli gyakornok, 's Endl Antal m. kir. udv. kancelláriai kiadó-gyakornok; a' sopronyi váltó-törvényszékhez Hettyey István soprony-megyei eskütt, 's Bohár Ferencz ügyvéd; a' debreczeni váltó-törvényszékhez Gógh Sándor ügyvéd, 's Beóthy György cs. kir. alhadnagy; az eperjesi váltó-törvényszékhez Duschek Ferdinánd diósgyőri kam. igazgatósági gyakornok, 's Édeskuthy Károly szepes-vármegyei alügyész. — A' nm. magyar kir. udv. Kamra a' Keszler András halála által megürlt tiszta-ujlaki ellenörkődő-kaszári hivatalra Kellyér Ferdinánd tokaji tisztartósági tisztirnokot mozdítá elő.

√Budapesti Lánchíd. Miután az 1840ki július 31ikén köz hírre tett programma következtében a' hat hónapi aláírhatási határidő azon budapesti lánchíd-építési részvény-mennyiségre, mely szerződésileg Magyarország 's jelesen Buda és Pest városai lakosinak számára vala fenhagyva, f. évi febr. 15ő napján déli 12 órakor eltelik: ugyan az említett programma értelméhez képest választmány nevezetett ki, mely a' beérkezett aláírási folyamodásokat felnyitni és a' részvények elosztását végbe vinni fogja. E' választmányhoz alulírt által az itt következő urak kérettek meg: Keglevich Gábor gróf, es. k. val. bel. tit. tanácsos, m. k. koronaőr 's udv. kincstári elnök, mint előlölő, Gyürky Pál, es. k. val. bel. tit. tanácsos krassó-megyei főispán, Gyurcsányi Gábor, főtörvényszéki közbíró, Károlyi György gróf, csongrád-megyei főispán-helyettes. Prónay Albert báró, pest-megyei főispán-helyettes, Széchenyi István gróf, Zichy Ödön gróf, Dubraviczky Simon, pest-megyei első alispán, Walheim János, buda-városi tanácsnok, Damianovits György, pest-városi tanácsnok, és Gyra Constantin; kike' fáradság elvállalása iránt szívesek is valának nyilatkozni. Az eredményről a' t. e. z. aláírók annak idején tudósítva lesznek. Pest, jan. 23. 1841. Báró Sina György. —

Budapesti napló: Ha honi lapjaink 3—4 év előtti folyamattal kezünkbe veszünk, 's összehasonlíó pillantást vetünk azokra a' mostaniakkal, nem lehet nem örvendünk azon nagy haladásnak, mit időségi sajtónk illy rövid idő alatt mind külsinra mind tartalmasságra tón. Ezelőtt iskolai próbatét 's megyei tisztválasztási pusztá névjegyzék volt jobbadán az, mit időségi sajtónk közönség elibe juttathata, 's a' nemzeti élet számtalan ismeretű jellemvonalmi 's napi eszmék gyors kicsérélési egészen elmaradtak, mennyire káros hatással az egyetemi haladás kifejlésire, azt bővebben fejtegetni szükségtelen, mert az ellenkezőnek jótékony hasznait most is nagy mértékben tapasztaljuk már, ámbár alig pár éve, hogy hazánkban az alkotmányos nyilvánosságnak hírlapok utján törvényes ösvény nyitattott. A' megyei határozatokat most már legalább 50—60ezer vagy több ember is olvassa hazánkban, egy két héttel a' gyűlésnapok után, az olvasottakról a' tömeg nagy része gondolkodik 's okoskodik, a' kölcsönös eszmecsere által nemcsak ismeretű gazdagítja, hanem a' jeles honfiak nevei 's tettei olvasása egyszersmind hasonló buzgalomra hevíti azt, és sok elmét munkásságra tüzel, mely különben talán more patrio pangatagul csak vadászat v. dözsölés közt töltötte volna napjait. De a' nyilvánosság e' tágult józan iránya még egész testületekre nézve is örvendetes hatású, mert hajdan, midőn mindenki tudhatá, hogy hanyagságát társai kiméleti tekintetből vagy viszonyosság reményiből elnézendik, bizonyosan sokan voltak, kik hatósági kötelességikről csupán akkor gondolkoztak, midőn épen jobbat tenni nem tudtak; míg most, nemcsak megszégyenüléstől tartás, hanem egyszersmind vetélkedési nemes vágy testületek 's hatóságok tagjait éber figyelemre 's lélekisméretes eljárásra hevíti. Ugyane' nyilvánosság népnevelésünkre is megböcsülhetlen hasznokat áraszt; ezelőtt

számos tanító csak elődjétől öröklött irományok által hagyá magát vezetetteti, 's azok tartalmát évenként erőmű gyanánt magyarozgató tanítványi előtt; de most honi lapjaink nemcsak minden észrevét nélkül közlik az iskolai mutatóványok sorozatát, hanem élethű színekben tükrözgetik elő a' tanítás szellemét, mi egy részről a' régiben tespedésnek üdvös gátot emel, más oldalról pedig kölcsönös vitatás 's fölvilágítás által utmutatást nyújt a' tanítóknak versenyzésre törvényes haladásban az idő szellemével. Így sorban átmehetnének hazánk intézetin, sőt magányos vállolatlan, is 's mindnyájára nézve hasonló kedvező eredményeket mutathatnánk ki mik azokra az időségi sajtó élénkebb mozgalmiból már eddig is háramlottak, ezentul pedig bizonyosan még nagyobb mértékben szállandnak; de a' főnebbiek közül könnyen következtethetünk ezeket is. Azonban, koránse véljük azért, hogy e' tekintetben már minden megtörtént; még csak kezdetén vagyunk lapjainkkal azon ösvénynek, melyre a' journalistikának törekedni kell, hogy magának illő jelentőséget 's hatókört küzdjön ki. Statistikai adatink még csak jámbor ohajtásokban léteznek, pedig milly nagy fontosságu ezek tudása! Ezenkül hatalmasul gátolja még a' nyilvánosság kifejlését azon előítélet, vagy hanyagság, mely szerint azok, kik legjobb adatokkal léphetnének közönség elibe, hallgatnak, miből aztán számos áhír terjedése származik. Ez utóbbi körülmény miatt sokan neheztelnek; de igazságtalanul, mert hiteles adatok hiánya esetén gyakran pusztá hallomás után kényszerülnek a' szerkesztőségek fölshóalni nyilvános és magányos ügyekben, mi nem épen hírterjesztési viselkedégből származik, hanem azon kiszámításból, hogy kiket a' dolog érdekel, bizonyosan akaratlanul is föllépni kényszerülendnek a' valóval, ha t. i. ezt elferdítve látandják, 's jövendőben példájokon okulva, mások is sietni fognak a' körükben történt nevezetes események közlésivel, hogy azok helytelen színekkel füstve ne jussanak a' közönség birtokába. Ez különösen hatóságokat 's intézeteket több kellemetlen észrevételtől mentene meg, 's azért soha nem ajánlhatni eléggé, hogy hivatalos levelezések minél gyorsabban létesüljenek hazánkban a' hírlap-intézetekkel, melyek hiánya miatt eddig gyakran csak többszöri fölshóalások 's nem mindenkor kellemes vitázatok után pattanhatott ki az igazság, melynek napfényre juttatása legszebb hivatása 's kötelessége az időségi sajtónak. — A' jogász-bál f. hó 20ikán igen népes volt, 's fénye az eddigieket jóval meghaladá, mi annál nagyobb jelentőségű érdem, mivel köztudomású, hogy e' bálók eddig is legdíszebbek voltak a' farsangi vígalmaknak Budapesten. A' rendező ifjak megkülönböztetű ismértetűjelű különösen ez alkalomra készült emlékpénzt viseltek mellükön nemzeti szalagról függve, mit ezelőtt csak pusztán használtak. — Most midőn legutóbbi országgyűlésünk óta, uralkodó fejedelmünk ő fels. kegyes jóváhagyatával nemzeti nyelvünk mindenütt óriási léptekkel halad méltóságos tekintete helyreállítására felé, fájdalmas érzetet szül minden honfi kebelben minden egyes adat, mely ellenkező célzásra vagy legalább hanyagságra mutat e' tekintetben, 's e' szempontból következő esemény sem igen örvendetes hatású: Pest egyik temploma a' táján ugyanis e' napokban némely egyházi hirdetővnyu vala kifüggesztve csupán német nyelven; lehet ugyan, hogy több német olvasá azt, mint olly magyar, ki németül nem tud; de kinek ne jutna itt Megváltónk azon szép szava eszébe, mely intésül hagyja, hogy a' jó pásztor 99 juhát elhagyja és az egy elveszettet meg buzgón keresni. Megérdemlenék tehát a' most talán csekélyebb számú magyarok is, hogy saját nyelvükön értesítsenek az egyházi rendeletekről v. szertartásokról! — Dunánk jege egy párszor már megindult, de csakhamar ismét megállapodott, 's most annyira hűvesült ismét az idő, hogy ujra veszély nélkül járhatni a' jegen, melynek ezelőtti megmozdulásai két emberéletbe kerültek. — Almási Balogh Pál indítványára közhasznú ismereteket terjesztű társaság készül létesülni fővárosunkban, 's első gyűlését f. hó 30ikán szándéka tartani. — A' polgári kórházban Pesten ápolókul irlgalmas néneket szándékozik használni a' városi hatóság. — „Múlt és Jelen“ erdélyi hírlap Szilágyi szerkesztése alatt már megjelent; kétes azonban, ha saját szerű írásmódja meg fogja é azt Méhes „Erdélyi Híradója“ mellett kedveltethetni a' józan haladást kedvelű közönséggel? — Nemzeti szinpadunkon f. hó 15ikén „Beatrice di Tenda“ dalmű adaték 2 felv.; Felbér Mari és Éder Luiza a' két nőszerepet köztetszésre éneklé, 's az egész dalmű kerekded előadása minden méltányos kívánatot tökéletesen kielégithete; 16ikán „Hamlet“, szomoruj. 5 felv., Shakspeare után angolbul ford. Vajda a' magyar akad. költségű; e' nagyszerű mű előadására szokotinál jóval számomb néző jött össze. Egressy Gábor, Fánscy és Lendvayné méltó tetszést nyertek jeles játékokkal; 17ikén „Magyar vigalom“ tánczj. 1 felv., Zolky a' vén diák“ szinj. 2 felv., Maltitz után Fekete Soma; és „A' molnárok“ tánczj. 1 felv., a' két tánczjátékban Carelle és Rigl mint szerződött tagok, 's Kilián mint műkedvelű léptenek föl, Egressy Gábor Zolky szerepét igen komor oldalról fogá föl, 's e' miatt játéka nem lön olly hatású, mint korábban Lendvayé ugyane' szerepben; 18ikán „Mariana“ szinj. 5 felv., Treitschke után Jakab István; 19ikén „Fra Diavolo“ dalmű, 10ikén „Capriciosa, vigj. 3 felv., Federici után Kovacsóczy; Lendvayné a' ezimszerepben élethű képét adá az önféjű makacs hölgynek, 's legjobb kedvre derité a' közönséget; 21ikén „Haramjék“; szomoruj. 5 felv., Schiller után ford. Schedel Ferencz, Szakácsy, M. Károly szerepében mint vendég lépett föl. Darab idő óta sajnos tapasztal-

juk színházunkban, hogy a földszinti ambulans közönség egy része játék alatt igen hangosan beszélget; pedig a felvonások között elég hosszasan vélemények kiesslerésére, 's így játék alatt egymás iránt illő kimélettel tartozunk viselkedni, nem pedig annak, ki minket így szólít meg: „Kérem Önt, méltóztassék kissé csöndesebben beszélgetni“, ezt válaszolni: „Menjen Ön máshova, ha beszélgetésünk nincs tetszésére.“ Illy nyerseskedés sok látogatót idegeníthet el színházunktól. — A pesti tudakozó intézet cselédrendet szándékozik köze becsátani, az illető hatóság engedelmével, mi bizonyosan üdvös következményű leend illy nagy városban, hol az eddig majd fejtelenséghez közelítő rendszer mellett a cselédek hetenkint sőt gyakran naponként is változtak, 's nem ritkán lopások miatt is igazságosan vádoltattak. N. I. —

Magyar tudós társaság ülési decemberben. Dec. 28d. Bloch Móricz lt. a nyelvek összehasonlításáról, különösen a magyar nyelv rokonságairól értekezvén: miután a nyelvhasonlításnak a nyelvészetben különféle hasznait fejtegetve, az eddigi magyar nyelvészet fejlődésére bíráló pillanatot vetett, 's megmutatni ügyekezett volna, hogy a nyelvrokonságok fel-találására az egyes gyökök körülötti vizsgálaton kívül leginkább a grammatikai szerkezet egyformaságára kell ügyelni; általtért a syrjün nyelvnek a magyarral összehasonlítására, melyből egybe vettvén egyenként a beszéd-részek, és küzbenvetöleg a m. nyelvtan több homályosságai felvilágosítottán, azt következteté: mikép a syrjün nemcsak az általános grammatikai alakokra, de még a nyelv kisebb szeszélyeire nézve is, mennyire a hiányos adatokból kivethető, hasonló a magyarhoz. Végre azt vevén vizsgálat alá érte-kező, milly helyet jelölhetni ki a nyelvek sorában a magyarnak, oda nyilatkozott, miszerint ennek alkata a sinai és a semita nyelveknél felebb áll, mert midőn az első a viszonylási és származtatási jelek teljes hijában, a második rendbeliek, igen korlátolt használatjoknál fogva fejlődésre alkalmatlanok: a magyarban az alakszavak határtalan alkalmazhatósága a nyelvtani működés-nek végtelen mezőt nyit; miért is a magyar a sanscrit elibe tétethetnék, ha első fejlődésekor a gyököknek nagyobb bőségébe jutott volna.

Az akad. Könyvtár legújabb szaporodásai: 1. Az Athenaeum, Jelenkor, Nemzeti Ujság, Szion és pesti szerb ujság kiadói illető lapjaik 1840ki folya-mával kedveskedtek. 2. Császár Ferencz lt a Magyar Váltójog két kötetével, Buda, 1840. 3. Nagy Ignác lt Színműtár 16d. füz. Buda, 1840. 4. Su-jánszky Antal pesti káplán köv. munkáival: A kereszténység védelme. Frays-sinous Dénes ut. Első kötet. Pest, 1840. és Szent hangzatok, Albach után. Pest, 1841. A pénzgyűjteményt Májer István esztergammegyei se-gédpap 13 ezüst és 47 rézpénzzel nevelte.

(M. t. társaság újabb kiadásai.) A lefolyt év utolsó negyedében az aca-demia költségén követ. munkák jelentek meg: 1) Régi magyar nyelvemlékek. Kiadta a m. t. társaság. Döbrentei Gábor mint szerkesztő felügyelése alatt. II. kötet. Foglalat: 1) Kinizsy Pálné imádságos könyve 1513. 2) Vegyes tár-gyu régi magyar iratok 1342—1599. u. m. kir. cancellariából esküszabvány kir. 's nádori helytartó, országbiró, főispán, ítélőmester, alispán, szolga-biró hivatalos iralma. Erdélyi fejedelmé. Vajdái. Iktatási tudósítvány. Hadi rend, magy. kir. kamara intézvényei. Tultantol, török főtisztviségtől levők. Bi-rói ítélet. Tanuk vallomásai. Országgyűlésről követjelentések. Nemes urak asz-szonyok által háziakban közlekedés. Várnagyi udvarbirói eljárás, szabad kir. 's mezővárosi falusi rendelkezés, levelezet. Miskolcz, Komárom jegyzőkönyvei. Ma-gyar kereskedők iratai. Családi ügyben: szerzés, gazdasági jegyzet, nászruha menyeközre 's a t. Nárétkben öszvesen 551 lap, nyolcz tábla hasonmással, fi-nom velinen, vászonborítéku kemény tábl. kötve 7 ft. 40 kr. papirosborítéku kemény táblában 7 ft. 30 kr. ep. 2) Magyar tudós társasági Névkönyv, astro-nómiai naplóval és kalendáriommal 1841re. Foglalat: 1) Astron. Napló: Idő-és ünnepszámítás, időszakok; török, zsidó és keresztényen kalendáriom; Vesta, Juno, Pallas és Ceres naplói; A nap és hold sugára, ecliptica ferdesége, fősillagok helyei, hold változásai, fogyatkozások, fő observatoriumok he-lyeit, csillagidőt közép-időre változtatni, 's viszont, az égi testek földi nap-i íveik. Physicai magasságmérés és magasság-mérési táblák dr Vallas Antaltól, az astronomiai napló elrendelése. II. Névkönyv: a m. acad. személyzete, rend-szabásai, határozatai 1839ki munkálatai, és pénztár-állapotja; életrajzok az academia elhunyt tagjairól: Gelei József, gr. Illésházy István, Gombos Imre, Thaisz András és Márton József; Névmutatók. Sr. öszvesen 280 l. velinen, füzve 40 kr ep. 3) Eredeti Játékszín, IXd. kötet: Rózsa, a m. t. társaságtól 1840ben első pályadíjt nyert vígjáték 3 felv. Irta Szigligeti Edvárd. N12r. 12S l. finom vel. füzve 40 krep. Xd. köt. Az életuntak, a m. t. társaságtól 1840ben másod pályadíjt nyert vígj. 5 felv. Irta Nagy Ignác n12r. 175 l. finom vel. füzve 40 kr ap. D. Schedel Fer. titoknok.

Budai jótékony nőegyesület. Nagymű Felső-öri Pyrker László egri patriarcha-érsek ur, országszerte tisztelve ösmert bőkezűségénél fogva a budai sinylők intézetének alapítóje öregbedésére alább irtnak két száz ezüst ftoet kezéhez szolgáltatni kegyeskedék. Melly nagylelkű ajánlataért az emberiség körül olly sokfélekep érdem-koszorus Ő kegyelmeségének ezen-nel is forró hála nyilvánítottatik. Kelt Pesten jan. 22 á. 1841. Külkey Hen-rik egyesületi titoknok. —

A hazai első Takarékpénztár-egyesület' f. e. jan. 10kén tartott köz-gyűlésében a jan. 3kán beadott 's bizottságilag számbavett szavazatok több-sége által a f. évre választmányi tagokká választattak: t. cz. Appiano Jó-zsef, Bertha Sándor, Borsody András, Boscovitz József, Burgmann Károly, Cahen Miksa, Dumosa Demeter, Ensel Sándor, Frölich Fridrik, Gál János, Gozsdu Emmánuel, Hajnik Pál, Halbauer János György, Heinrich Sámuel, Hengelmüller Mihály, Ilkey Sándor, Jelenffy Ágoston, Kapezy Tamás, Kap-pel Fridrik, Karczag Benjamin, Kassalik János, Kern Enoch, Kovács József, Máhr Antal, Mühr Antal, Nagy István, Nagy József, Oestreicher Dávid, Robitsch József, Sartory János György, Schiller Károly, Szekrényessy Jó-

zsef, Teleki Sámuel gr., Tolnay János, Valero Antal, Vogel Lajos, Wag-ner Sándor, Walthier Auguszt, Wodjéner Sámuel és Zsivora György urak. Kelt Pesten jan. 21kén 1844. Szalay József m. k. titoknok. —

(Csuda-szület) Somogy-megyében (annak tolnávi határán) keblezett Török-Koppány nevü m. városban folyó jan. 14kén egy csudálatra és sajná-latra egyiránt készült játékát lehet látnunk a saját rendes szabálytól eltérő természetnek. Egy fiatal pórno ugyanis a fönnevezett napon egy rendkívü-li alaku gyermeket szült. A test törzsének 's a kezek és lábának rendes ala-kitása mellett a kis szörny feje lapos, orra szája kellő helyen, de idom nél-kül 's nem eléggé kifejlödvé; — de, mi legsajátságosb, az, hogy szemeit éles fejének felső részén viseli, mellyek a szokottnál 's rendszerl jóval tete-mesebben kiduzzadva szinte fülek gyanánt tűnnek fel, miglen ezek (fülek) a főnek hátulsó részén szinte a nyakszirthe szoritva szemléltetnek. A kis szörny a kellő időnél csak kevéssel születék előbb, de holtan, anyja izmos, egy évi férjes 's a gyümölcs viselte alatt mindig egészséges volt, 's mostani állapotja sem aggasztó a környülményekhez mérve. Bizony csupa álméletnél valami nemesbre késztheti az érzékeny keblet e játéka a természetnek, melly mindent mellözve mégis a hazának tán egy hü polgárjába, az emberiségnek pedig tán egy munkás tagjába 's így elég magas árba kerül. —

(Felvilágosítás a Nemzeti Ujság 104ik számába Heves vgyéről tett cikk-re) Midőn böles kormányunk az eddigi korlátolt sajtónak körét tagítani késznek mutatkozik, kétszeres köteleessége minden hazafinak, közle-ményit aként szerkeszteni, hogy azokból mind az ingerültségre okot szolgál-tató személyeskedés, mind a szakadánemző felekezetestesség kimaradjanak, kü-lönbön helyesség köntösébe burkolható ürügyöt szolgáltat a roszakaratnak arra, hogy a csirázni csak tegnap kezdett, 's így növekedésiben még ma is könnyen gátolható gyöngé esemete fejlődését zsengejében elsorvaszthassa. En-nek elhárítását tartva szem előtt, lehetetlen az erített 104ik számban Heves me-gyéről dec. 15kén Sz—y által közölt cikk szelleméből tisztán kivilágoló kár-tékony irányt hallgatással mellözni, mennyiben abban sem történeti hü előadás, sem a megyei Rendek méltósága 's becsének kimélete, sem a közlö által meg-rótt darabosságok kisimitására törekvő jellem nem rejtezik, sőt inkább szo-ros értelmüleg vett pártédek mutatkozik. — Hivtelen a történeti leírás, mert azon vádlevélben, melly a panaszos esetet e napig még kizárólag 's egyedül tolmácsolja, verekedési kihágással, nem csupán megyei közbirtokos ns urak, hanem egyszersmind fő rendi egyed is terhelhetik. Ezenfelül a ns megye által a kérdéses panaszos eset nyomozására kinevezett küldöttségnek nem az tététt köteleességévé: puhatolná ki, mik valának a szóalatti verekedés indítóokai? mit Sz—y állit, hanem az, hogy a kérdéses feladásba foglalt vádakat egész ter-jedelmében vizsgálja meg, következőleg azt is tudja ki: vajjon igazságos e a nevezett panasoz, vagy sem? — Nincs kimélve továbbá a megyei KK. 's RRnek minden egyes által tiszteltetendő tekintete, mert Sz—ynak sértő vádját, nem levén személyesen senki megnevezve, valamennyi megyebeli birtokos ns ur ma-gára veheti, 's éjjeli verekedőnek országszerte kihirdetett gyanánt neheztel-heti; de még ezzel sem elégszik meg Sz—y, mert a sértegetés legettetésére Heves-megye területét szükelvön, országos mezőt keres ime szavaiban: „csoda lesz é, ha majd rövid idő múlva fogni kell megyei hivatalokra lelkes és józan elvü férflakat?“ mellyekből tisztán következtethető 's k. látható (Sz—nak) a kö-zönséggel azt elhitetni törekvő szándéka, hogy megyei hivatalokba csak lelketlen 's féktelen kicsapongók kívánkozandnak lépni. Nem látható végre Sz—y köz-lése szelleméből a darabosságok kisimitására törekvő jellem, mert a ki ember-társainak nevelletlenségéből eredett botlásit jóltevéleg kiegyenliteni, és tiszta szándékkal elhárítani törekszik, az valótan reafogásokkal ingerültséget 's bo-szúságot nem okoz olvasója érzelminek, már pedig hogy Sz—ynak nem sze-liden intés, hanem epés ingerkedés lehetett vakme rö czélja, tanusítja azon ál-litása, melly szerint vélekedéseket 's kezdő tisztválasztási elveket állit a kér-déses verekedés okának lenni, holott a mondotta k szerint e napig még a nyomozó küldöttség a szóalatti verekedésnek nemes ak okait ki nem puhatol-hatá, sőt magát a verekedés valóságát sem tanulhat á ki, mind ezen indító-okok világitása mellett, a mondottak szerint tisztán olvashatni Sz—ynak sze-ve táblájáról, miként szóalatti fonák közlésével, koráusem intve javítás, ha-nem bizonyos párti kegykeresés mellett ingerlő háborítás vala kárhozatos ru-gója. Eger. jan. 11. 1844.

Agárd (Nógrádmegyében) télló Skán. Öt nap alatt télló izben megújult nagy vérhányásom szokott következményét is szerencsésen elhárítván orvosom, hálámát bebizonyítandó őt meglátogattam. Mint már többször, úgy most is szá-mos szegény szenvedőt lelek lakában. „Az orvoság, mit adott, használt, mivel tartozunk érte?“ mondának közülök némeltyek. „Semmivel, felelt az orvos, jö-jetek másszor is.“ — „En eme, én pedig ama bajban régóta szenvedek, mon-dának mások, az istenre kérem, segéljen.“ Kérelmök teljesítve lön, egész szíves-séggel átadván orvosom a használandó gyógyszereket 's e kérdésre: „mivel tar-tozunk?“ ujra felelte: „semmivel, az orvoság elfogyta után jöjtek ismét.“ E' hőkeblü emberbarát Argenti Dóme, Vácson hasonszenvi orvostanár. Több jeles gyógyítását magasztalni nem akarom, de a hasonszenvi gyógymodot min-denki bizodalmba legjobb lélekisnérettel ajánlani emberbaráti tisztetnek tar-tom. 'S midőn azt teszem, az allo- 's homoeopathia elvei feszegetésibe nem bo-csátkozom, mert ahöz nem is értek, a homoeopathiát tehát csupán tapasztalási szemponthól vagy úgy emelem ki, mint azt 4 évi tapasztalásom előmbé tünte-té. Igenis, magamon és hiveimen te tapasztalásom, mert ki nem tudná, hogy be-tegségében az adózó nép, rendes orvoshoz ugys kevésnek levén bizalma, testi gyógyszerekért is avagy legalább tanácsért szokás szerint papjához folyamodik. Drágák levén az allopathiai orvosságok, tisztársim legnagyobb része, velem együtt, csekély jövedelméből legszívesb akarat mellett is nem képes enyhíteni a szenvedők bajait, mellyeket nem mindig szüntetnek meg az ugynevezett há-zi gyógyszerek. Gondolkozám, hogyan lehetne nyavalygó hiveimnek erszényök megterhelhetése nélkül vigasztaló segélyt nyujtanom legkönyvebben. Hol egy, hol mástól hallván, majd hírlapokban olvasván, hogy nagy gyogyerő rejtezik a hasonszenvi orvosságokban, Argenti Dóme ural megismerkedém 's tudatván ve-le föltétemet, ő a hasonszenvi gyógyítás fölveibe legszívesb készséggel beava-

tot, mellyik gyógyszer millyen betegségben használ megmondá 's beteg hieim számára is orvosságadásra emberbarátilag ajánkozott. Egypár könyvnek a hasonszenvi gyógyításról elolvasta után törekvésem következménye az, hogy a csekélyebb betegségeket, millyenek a' láz, vérhas, sérülések 's t. hieim közt legszébb sikerrel gyógyítom, azon esetekben pedig, hol a' betegséget eltalálnom nem lehet, a' tisztelt orvos urat tudósítom, ki a' szenvedőnek legott segítségére siet, még pedig, mint említém, minden jutalomkivánás nélkül, ingyen. — De magához a' dologhoz! Minden orvosrendszer legfőbb megkivántatósága, hogy a' beteget, mennyire lehet, legrövidebb idő alatt, legkönnyebb 's legolcsóbb módon kigyógyítsa 's mindezt a' hasonszenvi fényes sikerrel eszközli. Tudom, hogy épen ezt hozzák kétségbe az ellenvéleményűek, arra hivatkozva, mikép lehetetlen, hogy a' hasonszenvi parányi adagok oly hatással bírjanak, miszerint a' betegséget elháríthatnák; de elvitázhatlanul tanusítván azt a' tapasztalás, hogy e' parányi adagok működése a' beteg testben nem ábrándozás rémképe, én tédet fejet hajtok a' hasonszenvi picziségek, vagy sok gúnyoló mondásaként semmiségek roppant hatalma előtt 's újra és bátran állítom, hogy harsányan kiáltja a' tapasztalás: hasonszenvileg rövid idő alatt könnyű 's olcsó módon gyógyíthatni. 'S így mi jeles a' homoeopathia! mennyire ajánlatos! Hány polgártársam lakik orvos és gyógyszerértől, teszem, 4 órányira! Essék közülök valaki veszélyes betegségbe, legalább 8 órába telik, míg orvost hozathat. Eddig még egy rangfokon áll az allo- 's homoeopathia, mert a' homoeopathiának sem levén szárnyai, természetesen ő sem teremhet 8 óra előtt a' betegnél, de ez — 's itt a' nagy különbség! — megérkeztekor nyomban ad, magával hordván gyógyszerét, orvosságát, holott az allopathicus gyógyszerek ismét legalább 8 óra múlva és sok esetben akkor érkeznek meg, midőn a' betegségfordulat már más gyógyszert követelne. — Mi könnyű, továbbá, ne mondjam kellemes a' hasonszenvi orvosságok bevétele 's mi jótékony a' gyermekeknek, kik sokszor azért lettek martalékaik a' halálnak szüléik keserű bánatára, mert irtóztak az allopathicus gyógyszerekkel éléstől. — Emlísem-e, gazdasági tekintetben mennyire ajánlatos a' hasonszenv? az allopathia mellett mi busán kell fizetni még a' gyógyszerért? 'S orvosságokért hány ezeret visz ki hazánkból évenként az allopathia! — Sokat elrettent ugyan a' hasonszenvtől az étkebeni állítólag koplalással határos szigorúság; azonban ez pusztá ráfogásnál nem egyéb, mert a' fűszereket, szeszes italokat és savanyu étkeket ide nem értve, a' hasonszenv csakugyan többit enged betegnek, mint az allopathia. Ez p. o. a' lázban megilt marhahúst, tészta és tejteket, a' hasonszenv pedig mindezt megengedi 's a' lázt mégis szerencsésen legyőzi. — 'S imel ezen okok engem a' hasonszenv hű tiszteletére bírtak. Vérem sokkal hidegebb, semhogy valamit csupán azért, mert új, hasznairól eleve meggyőződés nélkül, elfogadjak 's a' jelen esetben egészségemmel kockáztassam elmetem: 's így még egyszer ismétlem, hogy engem a' tapasztalás birt erre, miszerint teljes bizalmat helyezzek a' homoeopathiában és eddig nem csalatkozám! Sajnálám, ha őszinte szavaimat az allopathia fölkejtői arra magyaráznák, hogy őket sérteni vagy rendszerüket gyalázní 's gyanúsítani akarám; ettől távol valék 's tollamat jóakarattal vezérlé. Hasonszenvileg könnyű 's olcsó módon lehetővé gyógyítani, czéлом jelen soraimmal csupán az vala, hogy a' szegényebbeket, polgártársaim legnagyobb osztályát, figyelmeztessem e' jótékony találmányra, mellynek nálunk annyi előtétlet kell még leküzdeni 's e' végett a' legszivesebb tisztelettel kérek minden hazai lapszerkesztőt e' hű közleménynek újságleveleibe iktatására. Fabó András ág. v. hitszónok.

Esztergom jan. 14. Ns megyénk ma közgyűlést tartá Bozzay János első alispán ur elnöklete alatt. Fölvastattak ns. Vas, Pest, Abauj vármegyék levelei, mellyekben a' vegyes házasságok ügyébeni ösmért határozatokat közölve egyértelmű munkálkodásra szólítják fel ns közönségünket. Feszült figyelemmel várta az igen nagyszámu gyülekezet a' szónoklatokat. Elnök alispán ur kezdé szót, utána szebbnél szebb beszédek harsogtak teremünkben, 's őszhangzólag kellő kimélettel hibásították a' fentisztelet megyék vegyesházasság iránti határozatit, 's a' szónokok egész megyénk lelkiületét fejezték ki, mert helyeslés harsant számtalanszor. Egy sem, Uram! egyetlen egyszem találkozott a' KK. és RR. közt, kiosztoznék Pest, Vas, Abauj véleményében! Hazafiúi fájdalommal emelte ki néhány a' közös ingerültséget, 's aggodalommal féltette a' köz-jó előmenetelének, 's a' kivált jelenkorunkban legszükségeseb egyesülésnek gátoltatását. Sok volna itt szónokink minden oldalú nézeteit, aggodalmait, orvoslási javaslatjokat elősorozni, végül csak a' közkívánaton épült határozatot írjuk ide, melly szerint ő kir. Főlsége alázaatos fölliratban kéressék meg: minthogy a' vegyesházasságok ügyében kiadott újabb pástorilevelekben semmi törvénytelenég nincsen, sőt szoros kötele-ségi teljesítés 's mivel a' KK. és RR. nem ismérhetik el a' világi hatalom jogát a' lelkiekbe avatkozhatásra, millyen az áldás-adás vagy megtagadás is, azért apostoli kir. hatalmánál fogva kath. jobbágyinak e' miatt Pest 's több más megye által élesztett sérelmélt minéltőbb hathatósan orvoslani, a' katholika vallást szabadságában, 's az egyházi rendet jogaiban védeni méltóztassék. Egyszersmind hazafiúi szeretettel 's nyomo's okokkal támogatott levéllel fog minden vármegye határozatunk pártolására 's balvélemények levívására, 's előhaladásunk rettentő akadályának, a' vallásbeli villongásnak, elhárítására fölszólíttatni. Ezen iratnak egyszersmind sajtó általi nyilváníttatása 's terjesztése végeztetett. — A' lanyha időjárás egészségtelen. Esztergom városában sok a' beteg 's köztük több ideglázos. F. hó 14kén mult ki 6 napi tüdőszélhűdésben Jankó Karolina, Csenkey Benedek thirónak köztiszteletű özvegye példás élete 41dik évében. Tetemei az únyi nemzetségi sírboltba takarítottak 15kén. Áldás lengjen fölöttük! — Dunánk jege még is áll, de hidul csak merész gyaloglóknak szolgál. — Folyó h. 11kén éjjel Kesztölc helység templomát kirablották.

(1840. a' részvényekre nézve.) Ez évvel a' világ igen nevezetes időszakot élt át, és jó tanulságot kapott a' részvényekről. A' háboru baráti zajongással, 's a' béke kedvelői töprengésikkel egyiránt sokat tettek rá, hogy a' mai politika emberei elvei újabb tiszteletben részesüljenek, 's a' világ azon hitben erősüljön meg, miszerint az emberiség sokkal magas fokán áll a' miveltségnek, hogy sem a' háborut, mint az erőszak vad kitörését méltósága alattinak ne tekintse, és a' legvégső perczig kerülje. Mint egy finom miveltségű ember, ha egy otromba kamasz megtámadja, nem túrkózik mindjárt neki, hogy utca közepin vele megbirkózzék 's verekedjék, és minden becületes segítségért bizonyos, ha a' vadindulat erőszakoskodásra vetemülne: ugy a' miveltségneknek ma már más eszköz van kezökben, hogy nézeteik 's elveiknek igazságot szerezzenek 's méltóságukat megalapítsák, mintsem egyszerre öszszekapjanak, a' nemzetek vérit és

javát emberölő ütközetekben pazarolják, 's a' béke minden művét, mellyet lélek gondolt, lángész teremtett, szorgalom terjesztett el a' földkerekségen az emberek boldogítására 's nemesbitésire — a' csapások legrettenetesbikével eltemessék. De ezen magas lelki mivelődés oly nagyra oly hirtelen nőtt, a' történeti átmenet a' nem rég lefolyt évek vérengzésiből a' mai fölvilágosult emberiséghez oly rövid idő alatt 's észrevétlenül esett meg, hogy azt csak kevesen hitték, és míg egyik reménylett, másik félt, hogy csak egyszer kell fúni haditárogatóba 's a' régi barbárság azonnal újra előnti Európát! Ezért rugták be némelylek caesari büszketartással Janus egyháza ajtaját, mellynek sarka már rozsdásulni kezdé 's ezért képzeltek némelylek, hogy reng a' föld lábok alatt, 's hánytak el, hogy jobban futhassanak, mindent, mi illy esetben nélkülözhető, és így — részvényeiket is. Mi esoda, ha oly czikk becstelén és olcsó, mellyet mindenütt elhánnya halmazban találhatni? — Most midőn a' magasabban gondolkodó politika ragyogó eredménye mindenki szemei előtt van, ugy egyik mint másik fél át fogja látni tévelygését; de következesei miatt még mindenik sokáig fog szenvedni. Franciaország rövid hadi készülete oly öszveget nyelt el, mellynek kamatjaért, még jövendőben is több szorgalmas ember arca veritékezik, és még is az a' nemzetre nézve örökre elveszett, füstbe ment, holott ha azt béke műveire fordítják, a' nemzeti jólét annyira öregbíti, hogy a' mellett magát kevés esztendő múlva talán háromszorozza is. Milly sajnálatra méltó veszteség az egyik félnek! — És a' másik fél nem látta át, hogy majd lehetetlen a' háboru oly időben, midőn felkésztülésre oly somma kivántatik, mennyibe az egész 30 esztendő's háboru nem kerül! 's rövid látásból elhánnya papirait, mellyeket a' messzeblátók fölszedvén, neki csak jó pénz mellett adnak vissza. Így hát kétszeresen ártottak magoknak, a' mellett hogy az iparon és részvényügyön, a' jelen és jövő kor életelemén, veszélyes és fájdalmas sebet ejtettek. Ez év arra legjobban megtanított bennünket, hogy az emberek nagy tömegének nincs saját véleménye, hanem különféle okból mások példája után gondolkozik és cselekszik, bár azon mások mindig nem épen követésre méltólag gondolkoznak és cselekesznek. Ha azon mások részvényeket vesznek, amazok is vesznek, bármilly nagy áron kelnek is; ha eladják, ezek is eladják, ha szinte pénzüket utána vesz is — és sok ezen épít legszebb nyereszkesedési! Mit, ha a' részvény süllyed, nem azt jelenti, hogy elakadás van a' vállalatban? Épen nem! mint szinte a' részvények emelkedési nem bizonyosági a' vállalat legdicsőbb állásának. Mindkettő annyit jelent: az okosabbak mint a' nyereség-hajhászó pór nép, ki előtt az ipar és nagyszerű vállalat ismértelen dolog, és ki a' még oktalanabbaktul mint maga kevés nap múlva szép fölülpénzt (agio) reméll nyerni, de a' kin sokszor (maga értelmiben) rajta vesz a' hasztalan részvény — miért is aztán azt hiszi, hogy joga van a' részvénykörül csalárdás, és részvényingás miatt kiabálni. — Minden esetre történik visszaélés a' részvény körül, mert a' világon hol nem történik az; de épen a' kárhözottat, hamari nyereségutáni sóvár ahitozás nélkül kevesen jutottak azon esethe, és sokszor illyesféle visszaélés lehetetlen is. — Ha tehát a' visszaélést meg kell is vallanunk, melly által néhány kevés végetlen sokat azért nyert, mivel sok más, a' kedvező pillanatot eljátszván, igen sokat vesztett; azért még sem kívánhatni, hogy a' részvényügy korlátoztassék, vagy épen tiltassék el; mert ez annyit tenne, mint minden anyagi javítást általában lehetetleníteni, 's a' mivelődésben és jólétben hátra felé menni! És ki volna azon éj madara, ki az emberiség legszentebb érdekei ellen annyira föltámadna? — Sokan azt fogják ellenvetni, hogy kétségbeesett dolgot ótalmazok, midőn a' közönségnek a' részvényügy iránti részvétet javasolom, melly részvét az utóbbi évből minden részvényesnek tökéje egy részibe került. Több gazdag ház régi címje junius óta ki van törlesztve a' hitelkönyvből, és sok régi részvénybarát azóta szenvedélyéből gyökeresen kigyógyult, mert a' bankrészvény 1850rül 1500ra süllyedt, a' duna-gőzhajótársaság pedig 700rul 500ra; a' trieszti Lloyd már rég hasonértéken (pari) alul van, és a' gőzhajók még is leghalásb gyermekei korunknak; az éjszaki vasut 15rül 82re emelkedett a' hasonértéken felül; most mint minden más vasut hasonértéken alul van; a' monzai 100% volt felül értékén az építés alatt, és most midőn készen van, csekély jövedelmet ígervén, értéke felére süllyedt; az olly ügyességgel magasra szökentelt Dianafürdő-részvények 32% fölülpénzrül (agio) értékesztésig csökkentek; a' Milly-gyertya-részvények, a' mellett hogy 21 ft. osztalékot, és így 10% fölül jövedelmeztek, most 130 ftul 60 ftra estek, 's még így sem veszik! Kit nem rettentenek el illy események, hogy pénzét részvényekbe ne verje? Való hogy olly tőzsérházi okítások minden észtan (logica) és nemzeti gazdaság kiszámításin rettentő hégagot ejtenek, de kérdjük: illy ártalmas fordulatokat nem lehetne é elkerülni, ha minden részvény egy helyen nem halmoztatnék össze? Miért ingott igen keveset vagy épen semmit Angliában, Porosz- és Szászországban a' részvények értéke? Mivel ott a' részvény nem mind a' nyereszkesedők és fővárosi váltóházak kezeiben van, hanem elosztva az egész országban, melly az által a' mivelődést, nemzeti jólétet előmozdítani, 's egyszersmind pénzt kiadni akarja — de nem bezzeg a' pénztőzsérék és pénzhamisítók mesterségibe avatkozni, kik saját utjokon járnak. — A' dolog természetét azt sem hozza magával, hogy mindig nagy kereskedőnevek forduljanak elő a' részvényügyben; sőt azokat sokszor sok fáradságba kerül az ügynek megnyerni, mivel mindig elég alkalom van, pénzüket gyakran még hasznosabb dologba mint részvényekbe verni: de ki venne akkor részvényeket? Nem szélsége a' közönséget, melly azt hiszi, hogy e' vagy ama' névvel nem veszthet, e' vagy ama' név által részvétre csalogatni? Ha az ollyan ház mindig nyerne, az csak akkor volna igazságos, mert közbejötté nélkül olly nagy vállalat nem létesülne, és ha egyes részvényes 20 ftjával nyerni akar, engedje meg azt azoknak is, kik 100 ezret tesznek rá 's ez által a' nagy munkát lehetősitik. — A' tanulság azért, mft az 1840ki év a' részvények dolgában adott, nem az, hogy a' közönség ezután pénzét részvényes vállalatokba ne adja, hanem az, hogy azon közönség, melly eddigelé pénzét részvényekre fordította, igen kevés számu volt. Majd kirekesztőleg a' fővárosi tőkepénzesei azok, kiknek pénze állítá elő nagyszerű iparműveinket. Illy kiterjedt hatáskör mellett azonban a' politikai különféle kapcsolat vagy változás által sokszor hirtelen pénzükség származik, mi sok eladást von maga után, melly a' vásártért elárasztja, melly a' részvények értékét, a' nélkül hogy a' vállalatnak legkisebb hibája volna, csökkenti. De ha a' részvény birtokosi nem kereskedők vagy épen tőzsérházi fiak volnának, hanem magányos emberek, kiknek nem kell szerepet játszani az új kölcsönnél; ha földbirtokosok volnának, kiknek telke egy csatorna vagy vasut által értékiben tisztesen is emelkedett, és háboruhírek által ismét mocsárrá nem válik, vagy egy közel jó piacztul 20—30 mföldnyi távolságra ismét nem tolatatik, ha kis tőkepénzesek volnának a' részvénybirtokosok, kik részenkinti befizetésüket évnegyedütl évnegyedig takarítgatják össze, 's ezekhez hasonló, magokat jól bíró, és a' tőzsérház tömkelegeiben járatlan emberek: miként lehetne akkor, hogy a' 700 ft. értékű részvény, melly pontosan megadja kamatját, csupán azért süllyedjen 500 ftra, mivel egy francia agyában megvillant, hogy a' világnak mint dictator akarjon parancsolni? — A' főlebbi körülménynek és nem a' részvényügynek, mint ollyannak kell tehát a' részvények süllyedést tulajdonítani, és ha mi késünk a' külföldnek megmutatni: mikép nekünk mind tőkepénzünk van, mind ipari szellemünk olly vállalatok létesítésire 's végbehajtására: akkor nem kis szégyenünkre csak-

hamar előállnak az angol és belga tőkepénzesek 's fölláttandják a század haladása által szükségesül intézeteket, 's minket nyereségükhöz azzal adóztatnak, hogy pénzünket, mint tőkéjük kamatját, melyet kevés év alatt ötszörösítettek, az országbul kiviszik, következőleg mi az ipar mellett, mely minden országot gazdagít, még elszegényedünk. Ennek példáját látjuk Nápolyban, hol a francziák vasuti vállalatához fogtak, mint az angolok Livornóban; ennek példáját látjuk Németségben, hol a belgák, miután már otthon jó karba helyezték dolgaikat, és az egész országot vasutal behálózták, tőkepénzeiket, vasokat, és iparukat gyümölcsözővé akarják fordítani, mivel a németek, bár sok szembetűnőt tettek, nem használtak minden pontot, mely vasutal kedvező sikerrel biztat. Ha azt, a mit az 1840ki év részvények dolgában tanulságul ad, csak félig megértének is, úgy örvendhetnének az 1844ki esztendőnek, sőt azoknak sem kellene kétségbe esni, kik már 1840ben vesztettek. (Österr. Actionär nevű Budán megjelenő német ujlaphól Veber szerkesztése alatt adjuk e' korszerű közleményt mutatványul.)

A r a g l i a .

(Irland helyzete és O'Connell izgatása.) A két parlamentári ülés közti időszak Angliában nem mindenkor politikai nyugalom 's tartózkodás korszaka, mikép például Franciaországban. Az angolok erkölcsi és szokásai, mik annyira megegyeznek a határtalan nyílvanossággal, megengedik, hogy a parlamentári szószék helyét nyílvanos gyülekezetekben pótolja ki a nép. E' gyűléseken több ezer ember minden zavargás nélkül tanácskozik a haza vagy emberiség érdekeiről, 's nyugottan tér vissza munkájára, miután legizgatottabb kifejezéseket dühös tetszéssel tapsolt meg. Szerencsés azon ország, hol az erkölcsök szilárdsága 's hagyományok tisztelése majd minden törvényt fölszólíthat, 's hol az izgatás nem válik zendülésé, a' nyílvanos népszellem pedig éltetheti, erősítheti 's gyarapíthatja magát, a' nélkül, hogy öngyilkosképen saját kicsapongásának örvényébe rohanjon. A' külföldi politika fordulati, melyek egész Európa figyelmét magokra ragadák, az angol pártok harczeit némileg gyöngíték, sőt a' toryk 's whigek közt pillanatnyi közelítést is okoztak. Mostan tehát szövetekezési miniszerség annál inkább létesülhetne, mivel Irland jelen állapotja is inkább megengedné azt, mint máskor. A' kormányt az irlandi izgatás annyira nyugtalanítá, hogy nyíltan kimondá, miszerint a' két sziget közti egységi kapcsolatot föloldani nem engedheti. E' lépés a' torykat némileg megnyugtató, de O'Connellt igen fölingerlé, 's ez többször mondá, hogy midőn Irland érdekei kerülnek szőnyegre, akkor ő sem whigért sem toryért egyetlen fillért sem ad. 'S valóban, Irland lakosi mindinkább gyűlni kezdenek az elválasztási zászló alá. Midőn O'Connell Dublin utczáin mutatkozik, a' kis fiúk is e' kiáltással üdvözlék őt: „Hurrah a' repeal!“ Az elválasztási társaság minden gyűléseiben pénzt szednek a' központi pénztár számára. Gyakran szavalás alatt szakasztják félben az öreg Danit 's pénzt nyujtnak neki, mire ő már többször e' tréfás kérdéssel válaszolt: „Nincs még valaki, ki engem így akarna félbenszakasztani?“ Irland harca Anglia ellen az idén még új alakot is ölt, mert az angol gyártványok ellen is összeekültek Irland lakosi. O'Connell errenézve így nyilatkozék: „Csufoljanak bár ezért bennünket az angolok, nem bánom; irlandi posztó legjobban melegíti irlandi szivemet. Azon gondolat, miszerint testem fölruházásával irlandiaknak munkát 's kenyeret szerzek, eléggé megvigasztal engem a' szászok gúnykaczaja ellen. Irlandban utaztakor O'Connell legközelebb egyik waterfordi zárda mellett megállapodván, a' zárdai lánynövények következő szavakkal üdvözlék őt: „Öröm, szerencse, remény tölt meg minden szivet, mert előttünk áll hazánk védaugyala. Kedves hazafi, mi csak könyűnkkel mondhatunk neked hálát. Szeretett Erin (Irland) csak benned születethék illy sziv. Egészséges eged alatt, zöld virányidon, tiszta tavaid fölött fuvalt reá a' lelkesült honszeretet szelleme.“ A' kilkenyi hölgyek föliratot intéztek O'Connellhez, melyben azon határozatok tudatják vele, hogy irlandi hölgy mosolya soha nem fogja azok szivét földeríteni, kik Irland parlamentári függetlenségével ellenkeznek. Dublinban mulattakor A' Keon Róza nevű hajadontul levelet kapott O'Connell, melyben ez kötelezé magát, hogy soha olly kérőt nem fogadand el, ki az elválasztási izgatásnak nem barátja. Ezek talán esekélyeseknek látszanak; de annyi mégis bizonyos, hogy rendkívüli nézetegyenlőségre mutatnak. Egyébiránt O'Connell mind e' mellett is több irlandi népgyűlésben nyíltan kimondá, hogy a' whigminiszerséget pártolni fogja, mert nem szeretné, ha a' toryk valamikép kormányra juthatnának, mi bizonyosan még hátrább vetné Irland jogszerű reményit és követelésit. —

Franciaország.

(A király válasza az akademia üdvökvánatára. Kamraulések. Elegy.) Paris jan. 6ikán: „Az ujévi üdvökvánatokbul említésre méltók Lajos Fülöpnek az akademiai küldöttséghez intézett e' szavai: „Mi nemzetiségi érzelmimet illeti, azok mindenkor szivemet lakták, 's azokhoz örökké hű is maradok minden helyzetben. Sem szerencsétlenség, sem üldöztetés nem szült bennem haragot. Minden gyűlölségtől 's boszuvágytól menten tértem vissza Franciaországba, mikép azt elhagytam, csak azon egy szenvedélyt ismervén, mit hazám függetlensége, üdve és szabadsága iránt táplállok keblemben. Midőn királylyá levék, szünet nélkül azon dolgoztam, hogy hazám nyugalmát föntartsam, és intézvényit biztosítsam. Örömmel hallám tehát, mit Ön nekem az akademia alapittatása tulajdonképi céljáról monda. Csak valamennyi ismeret és tudományos férfi egyesülése 's közelítése által reményelhetni azon igazság napfényre jutását, melynek ismérte olly rendkívül fontos, és megértése olly igen igen nehéz. Ez igazsággal az ifjuságra nézve különösen annyira veszélyes csalódások eltűnnek. Önök köteleessége leginkább, ismérteik, befolyásuk és dolgoztatik által erre munkálkodni, 's az, mit már eddig tettek, kezességül szolgál a' még teendőért. Folytassák Önök állandósággal haladásukat ez uton, mert csak így szereshetjük meg hazánknak azt, mit igen sokszor nélkülöz, t. i. az állhatatosságot.“ — A' pairkamrai ülésben jan. 4ikén 700ezer frankot ajánlottak az idegen menekvők gyámolittására. Noailles hg némi gáncokat gördített elő a' kormány spanyolországi politikája ellen, 's mindenek fölött

szoros szövetségekötést ajánlott Franciaországnak a' spanyol nemzettel, mely jelenleg majd egészen angol befolyás alatt áll; érinté továbbá a' szónok, miszerint azon idő közelgése is veszélyes, melyben Izabella királyné férjét választand, mert az angol befolyás mindent elkövetend, hogy francia hg ne juthasson a' spanyol trónra, 's inkább ausztriai, vagy bármi más hget fog oda emelni. Guizot e' megjegyzésekre csak azon rövid választ adta, mikép a' kormány egyáltalában nem szándékozik a' spanyol belpolitikába vegyülni, egyébiránt mindent elkövetend, mit Franciaország érdekeinek méltánylata kívánni fog. Némelly közbenszólások után a' kamra a' 700ezer frankot megajánlá. A' követkamrában jobbadán csak helyzeti érdekü dolgokat tárgyalnak. — Daguerre a' fényrajz-készítésre nézve igen fontos javítást talált föl, mellyel fogva nyíltan egy másodpercnyi idő sem kívántatik a' lapnak létbe 's világra állítására. Eddig az illy fényképek készítése több egész percet kívánt vala meg 's azért mozgékony tárgyakat, például, szemet, falevelet 's t. e. nem is leheté pontosan utánozni. Most azonban e' végső akadály is el van hárítva. Arago eziránt már jelentést tön az akademiának, 's Daguerre rövid idő mulva nyílvanossá teendi új találmányát. — Laffarge Mária a' cardillaci dolgozóházba menend; szolgálánya nem kapott engedélyt oda kísérhetésire. —

Le g u j a b b: Január 12ki telegrafi sürgöny szerint: a' béke Franciaország és Buenosayres közt megkötetett. Ez fontos történet, mivel Franciaország már most Buenosayres mellett állomásozó hajóhadát bizton másuvá fordíthatja. — Krisztina özvegy spanyol királynét testvére a' nápolyi király saját kéziratú levelével a' legszivesebben hitta meg Romából Nápolyba, hason tartalmulag hangzik a' nápolyi királyné 's özvegy királyné levele is, noha Romában mindent elkövetnek Krisztina ottan mulatásának kellemesbitésére. Még nem tudni, mikor indul Nápoly felé.

Törökország.

(A' porta határozata) Zimony jan. 4jén: Konstantinápolyi levelek szerint a' diván rendkívüli munkásságot fejt ki, egy nap háromszor is tart ülést. Dec. 27kén M. Ali dolgában köv. határozatot tön a' porta: 1) M. Alinak eddigi tévelygéséért bocsánatot ad a' szultán 's Ali errül nagyuri fermant kap. Így minthogy a' fölségsértés vádjá alól föl van mentve Ali, közvetlen végez a' porta. 2) A' porta követet küld Alexandriába, ki M. Alival arrul fog értekezni, mint hajtatik végre a' nagyuri akarat és londoni szerződés Szyria és Egyiptusra nézve. 3) Walker hajóvezér mint a' porta biztosja veendi át a' török hajóhadat. — Ha M. Ali mind elfogadja, ugy talán az egyiptusi helytartóságot holta napjaig megkapja. — Musztafa basát a' nagyuri fermán ünnepélyes felolvasatása után dec. 17ki iktaták be a' kandiai basaságba, 's a' nép a' legkitörőbb örömmel fogadá a' kormányváltozást. —

A r á b i a .

Mint halljuk Haines kapitány, angol helytartó Adenben, teljes hatalmat kapott a' szomszéd tartomány főnökeivel egységre lépni. Már több sziget iránt alkudozásba bocsátkozott, melyek birtoka a' mostani körülmények közt nagy fontosságu. Csak hogy egy kissé nagyon is elkéstek a' dologgal, mert már azt még tavaly meg kellett volna tenni, mivel oda czéloz, hogy az angoloknak a' keletindiai utat biztosítsa a' vörös tengeren. Csak egy pillanatot kell vetnünk a' földképre, hogy meggyőződünk arrul, mikép a' ba'elmaudebi tengerszoros egy második Gibraltar, melyet olly kevésé bírhat más, mint azt nem engedheti Anglia, hogy Egyiptust vagy a' suezi szorost valamelly európai hatalom bírja, mert az ut Szyrián át és az Eufratesen olly sok bajjal 's nehézséggel páros, 's olly kevés hasznat ígér, hogy nem érdemli azon roppant költséget, mibe javittatása 's biztosítása kerülne. Azért a' vörös tengert kell közlekedési utul választanunk 's megtartanunk. —

Oroszország.

Roma: dec. 25. Pápa ő-szents. maga tartotta sz. Péter egyházában karácson napján a' nagy misét, mellyen többek közt a' spanyol királyné, az özvegy szardiniai királyné, Cambridge hgnő lányostul, d. Miguel 's a' Mecklenburg-strelitzi nagy hg is jelen volt. — Brühl grófot, kit a' porosz udvar követül küldte Romába, nagy megkülönböztetéssel fogadák, ebédre hívák, udvari hintót 's lovakat adtak szabad rendelkezése alá 's ő szentsége Poroszország barátságos érzelmén örömet is jelenté: miből azt következtethetni, hogy a' fenforgó egyházi egyenletlenség nem sokára el leend intézve. —

Roma, dec. 30. Az özvegy spanyol királynét tegnap a' legünnepélyesebben fogadta el ő szentsége szobájában. — Egy ma megjelent rendelet következéiben, mind Romában, mind az egész egyházi fejdeleltségben számba veendik a' népet.

(Statistikai jegyzetek.) A' nápolyi királyság népessége 1839ben jan. 1jén 6,071065re ment; 1840ben jan. 1jén 6,113,259 lélekre, melyek közül 3,009,008 férfi 3,104,251 pedig asszony 's így a' népesség 39,194el szaporodott. 1839ben született 226,087 gyermek, mely közül fiu 116,142, leány 109,945.: meghalt 186,893 személy, 96,273 férfi, 90,620 asszony; házasodott 43,682. Összehasonlítván az előbbi évvel 1839ben: 6074 személylyel született több; meghalt 19,661el több, és házasodott 9136al kevesebb. A' megholtak közt 37 felül volt 100 esztendősen, kik közül 15 férfi 's 22 asszony volt. A' népesség közt volt 29,783 pap; 12,751 barát; 10,499 apáca; 25,572 polgári és katonai tisztviselő; 5981 tanító, kiket a' kormány fizet; 7920 ügyvéd; 15,906 orvos; 12,660 kereskedő; 13,476 művészkedő; 546,320 mesterember és kézműves; 1,823,080 földművelő: 70,970 pásztor, és 31,190 tengeri ember. Nálunk is kellene illy statistikai jegyzeteket közleni, de csak egymásra várunk, 's a' várasban tett nélkül mulik az idő. —

Oroszország.

Miklós czár Stopford angol hajóvezért olly hangu ukázban ajándékozta meg sz. György másod-rendü keresztjével, mintha ez orosz jobbágy volna. Demidoff grófnak legfelsőbb parancs követ. bizonyos idő alatt vissza kell térnie Sz. Pétervábra.